

Datum
2021-11-15

Revisionen

Till:
BildningsnämndenFör kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunstyrelsen

Revisionsrapport "Granskning av arbetsmarknadsåtgärder"

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer granskat kommunens arbete med arbetsmarknadsåtgärder. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Revisionen önskar att bildningsnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 28 mars 2022. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Med vänliga hälsningar

Bertil Wiklund
Ordförande

Granskning av arbetsmarknadsåtgärder

Rapport

Kramfors kommun

KPMG AB

2021-11-15

Antal sidor 12

Kramfors kommun
Granskning av arbetsmarknadsåtgärder

2021-11-15

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Åtgärder och uppföljning	6
3.2	Samverkan	10
4	Slutsats och rekommendationer	11

1 Sammanfattning

Vi har av Kramfors kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens arbete med arbetsmarknadsåtgärder. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Arbetsmarknadsåtgärder är en statlig angelägenhet och kommunens formella skyldighet att bidra till genomförandet av arbetsmarknadspolitiken är begränsad. Det ligger dock i den enskilda kommunens intresse att kunna påverka arbetsmarknadsfrågorna då exempelvis försörjningsstöd finansieras med kommunens medel.

Syftet med granskningen är att bedöma om det finns ett strukturerat arbete med arbetsmarknadsåtgärder.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att arbetet med genomförandet av arbetsmarknadsåtgärder sker strukturerat och i god samverkan med andra aktörer såväl internt som externt.

Vi bedömer att det finns en variation i de åtgärder som erbjuds, och inom ramen för detta sker en individuell planering och anpassning utifrån den enskildes behov.

Vi bedömer dock att behovsanalys av vilket stöd som ska tillhandahållas behöver utvecklas, både utifrån målgruppens behov men även utifrån studie- och arbetsmarknadens krav.

Vi bedömer att det sker en systematisk uppföljning av resultat på individnivå, och ser positivt på att den innefattar flera perspektiv. Vi uppfattar också att uppföljningen används aktivt inom enheten.

Vi konstaterar att någon närmare kostnadsanalys av de olika arbetsmarknadsåtgärderna inte genomförs. Vi bedömer att kostnadsanalysen behöver utvecklas, i syfte att dels jämföra åtgärder med varandra, dels följa upp totalkostnad per deltagare vid avslut för vidare analys och lärande. Exempelvis kan detta göras genom att ta fram kostnader per deltagarplats/månad på respektive åtgärd.

Vi bedömer att det finns en väl fungerande samverkan med andra verksamheter, såväl internt som med externa aktörer.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi bildningsnämnden att

— Utveckla arbetet med behovs- och kostnadsanalys, se avsnitt 3.1.1.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Kramfors kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens arbete med arbetsmarknadsåtgärder. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Arbetsmarknadsåtgärder är en statlig angelägenhet och kommunens formella skyldighet att bidra till genomförandet av arbetsmarknadspolitiken är begränsad. Det ligger dock i den enskilda kommunens intresse att kunna påverka arbetsmarknadsfrågorna då exempelvis försörjningsstöd finansieras med kommunens medel.

Revisorerna bedömer att det finns risk för att arbetslösheten ökar utifrån rådande omständigheter, och att det därför är angeläget att granska kommunens insatser inom området.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om det finns ett strukturerat arbete med arbetsmarknadsåtgärder.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Vilka åtgärder erbjuds till målgruppen, och vad är grunden till att dessa insatser erbjuds samt i befintlig omfattning?
- Följs resultat och kostnader upp avseende åtgärder, och hur används uppföljningsresultaten?
- Finns en fungerande samverkan och samordning med andra verksamheter?

Granskningen omfattar insatser för arbetslösa av arbetsmarknadsenheten vid bildningsförvaltningen.

Granskningen avser bildningsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk och policys

2.3 Metod

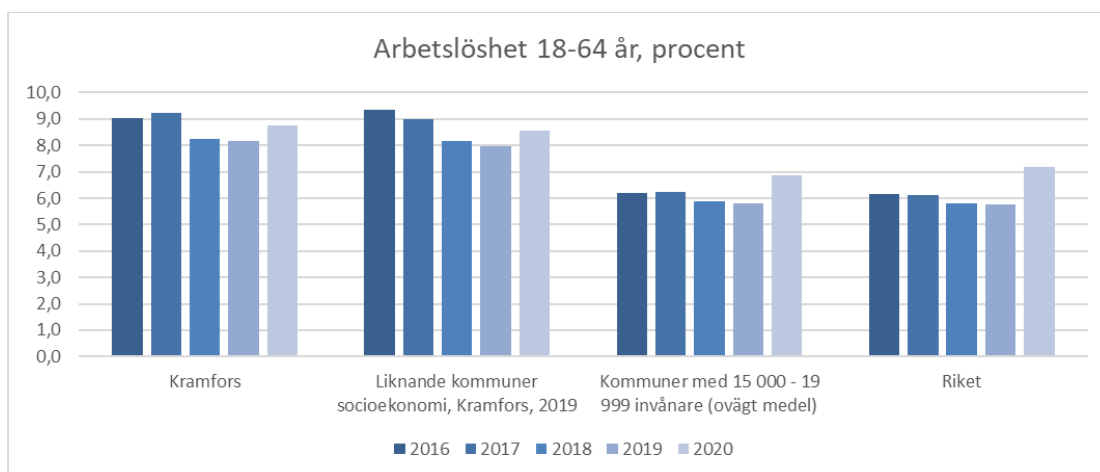
Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av verksamhetsplan, huvudmannaplaner, återrapporteringar samt kvalitetsrapport.
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner.

Rapporten är faktakontrollerad av enhetschef arbetsmarknadsenheten.

3 Resultat av granskningen

Kramfors har en högre arbetslöshetsnivå jämfört med riket och kommuner i liknande storlek, och har varit så under en längre tid. Utveckling över tid följer mönstret i liknande kommuner med en viss minskning under några år och därefter ökning under år 2020. Se figur nedan.

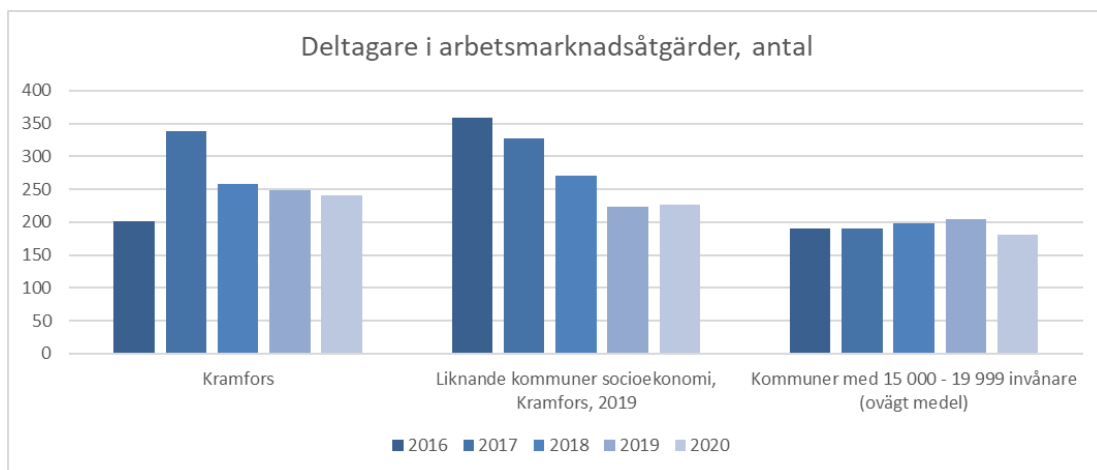
Källa: Kolada, N03920 Arbetslöshet 18-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef. I gruppen Liknande kommuner socioekonomi ingår Degerfors, Gullspång, Ockelbo, Sollefteå, Säffle, Söderhamn och Töreboda.

I Kramfors kommun är arbetsmarknadsverksamheten placerad inom bildningsförvaltningen. Arbetsmarknadsenheten ingår i samma verksamhetsområde som vuxenutbildning och gymnasieskolan. Enheten ansvarar även för sommar- och feriejobb samt det kommunala aktivitetsansvaret.

Av arbetsmarknadsenhetens huvudmannaplan framgår att arbetsmarknadsenhetens uppdrag är att utföra och ha samordningsansvar för genomförande av arbetsmarknadsåtgärder som utgår från den statliga och kommunala arbetsmarknadspolitiken. Årligen deltar cirka 250 individer i de kommunala arbetsmarknadsåtgärderna. Antalet har minskat något de senaste åren, efter en topp i antal deltagare år 2017. Kramfors har något fler deltagare i arbetsmarknadsåtgärder jämfört med liknande kommuner och kommuner i liknande storlek. Se figur nedan.

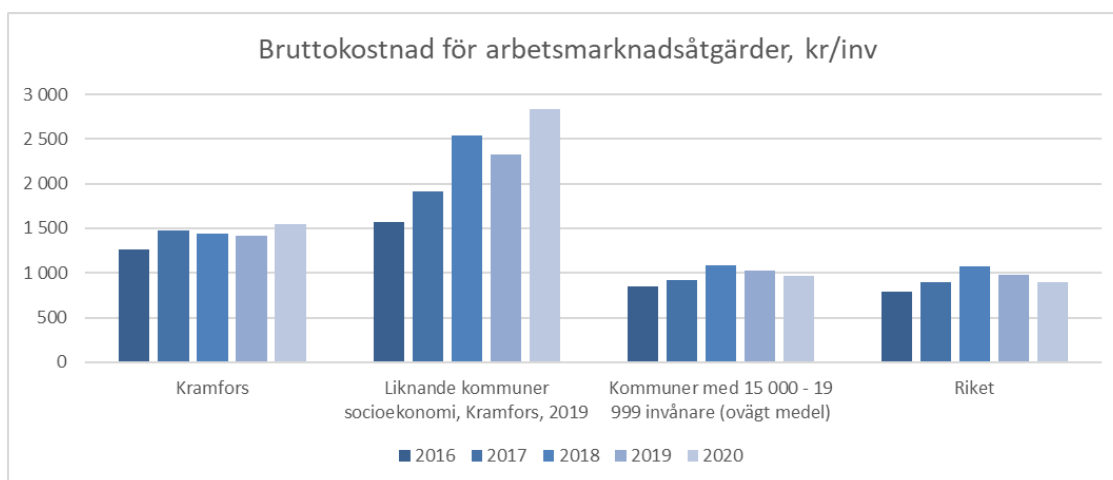
Kramfors kommun
Granskning av arbetsmarknadsåtgärder

2021-11-15

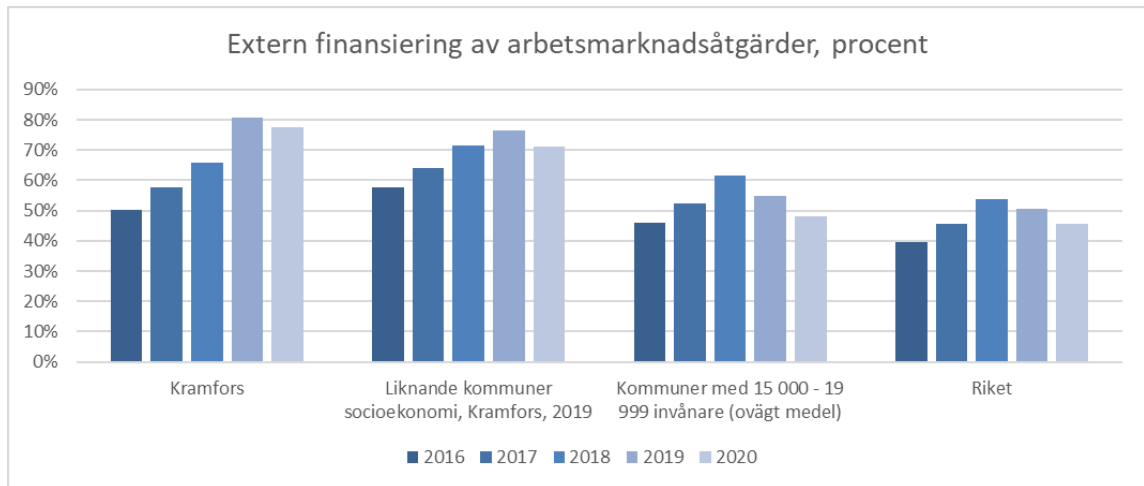
Källa: Kolada, U40800 Deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal.

Totala kostnaden i Kramfors för arbetsmarknadsinsatser har i liten utsträckning varierat över tid, och uppgår till ca 1 500 kr per invånare. Det är en betydligt lägre kostnadsnivå jämfört med gruppen liknande kommuner, samtidigt som den är betydligt högre jämfört med kommuner i liknande storlek och riket. Se figur nedan.

Källa: Kolada, N40008 Kostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv

Kommunens arbetsmarknadsverksamhet finansieras delvis av kommunen. Andra finansiärer är exempelvis statliga myndigheter som Arbetsförmedlingen, och kan även utgöras av bidrag från t ex strukturfonder. I Kramfors har den externa finansieringen av verksamheten ökat över tid, och uppgår de senaste åren till närmare 80 procent. Se figur nedan.

Källa: Kolada, N40008 Kostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv och N40011 Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv, egen beräkning.

3.1 Åtgärder och uppföljning

Av huvudmannaplanen framgår att arbetsmarknadsverksamheten syftar till att utveckla och stärka den enskildes möjligheter till arbete på den reguljära arbetsmarknaden eller ge stöttning mot studier och därigenom egen försörjning och minskat utanförskap för individerna. Enligt intervjuade är personer som uppbär ekonomiskt bistånd prioriterade, liksom att huvuddelen av deltagarna inom verksamheten står relativt långt från arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsenheten erbjuder tre olika huvudtyper av insatser; arbetsträning, samtal med coach och visstidsanställning.

Insatsen arbetsträning syftar till att göra individen bättre rustad inför nya anställningsmöjligheter. Arbetsträning kan ses som en möjlighet att pröva sin arbetsförmåga, erhålla kunskaper om ett arbete och skapa kontakter på arbetsmarknaden. Det är även ett tillfälle för språkträning och att erhålla kunskap om den svenska arbetsmarknadskulturen.

2021-11-15

Arbetsträning kan ske inom enhetens arenor, inom andra kommunala verksamheter eller externa aktörer som föreningar och företag.

Arena	Innehåll
Ris till flis	Röja sly, fälla träd och göra flis, skotta snö och sanda
Snickeri och transport	Snickeri- och transportuppdrag
Parken Service	Intern caféverksamhet, konferensservice och lokalvård.
Service- och underhållsgruppen	Skötsel och underhåll av fastigheter samt städ och tvätt av kommunens fordon
Systugan	Arbete med textil och sy olika produkter.
Erikshjälpen (samarbetsavtal)	Olika arbetsuppgifter i second hand-butiken
PMU Second Hand (samarbetsavtal)	Olika arbetsuppgifter i second hand-butiken
Svenska prat	Extra stöd för språkträning. Kombineras med arbetsträning på annan arena.

Insatsen samtals med coach syftar främst till att vara motiverande. En utgångspunkt är individens önskemål, behov och förutsättningar kopplat till färdigheter och förmågor.

Insatsen visstidsanställning erbjuds inom beredskapsavtalet till ett antal personer per år beroende på budgetram och lönekostnad. En beredskapsanställning föregås alltid av en period med arbetsträning, och förutsätter ett lönestöd från Arbetsförmedlingen. I nuläget omfattas 22 personer. Vidare finns även extratjänster, i nuläget ca 70 platser. Huvuddelen av dessa anställningar är inom den kommunala verksamheten, företrädesvis inom arbetsmarknadsenheten.

Vid intervjuer framkommer att de insatser och arenor som nämnts ovan har funnits över en längre tid. För att insatsen ska vara anpassad till den enskildes behov och förutsättningar sker alltid ett inledande trepartssamtal. Därefter sker planering och en handlingsplan utformas för att sedan löpande följas upp av coach/handledare.

Vid intervjuer framkommer att någon närmare analys av målgrupper och dess behov som grund för vilka insatser och dess innehåll inte har gjorts. Det gäller även arbetsmarknadens krav och framtida behov, som också utgör en viktig utgångspunkt i sammanhanget.

Dock förekommer det till viss del. Gällande Systugan var uppdraget var att ta fram en arena för utrikesfödda kvinnor som sitter hemma, och en utgångspunkt blev då vilka färdigheter personerna kan ha med från sitt hemland – odling- matlagning- sömnad. För närvarande pågår utredningsarbete kring odling samt även lågtröskelarena.

Utbudet av insatser uppges också bero på vilka externa medel som kan tillgodogöras verksamheten. Som noterades i tidigare avsnitt finansieras en betydande majoritet av kostnaderna med externa medel.

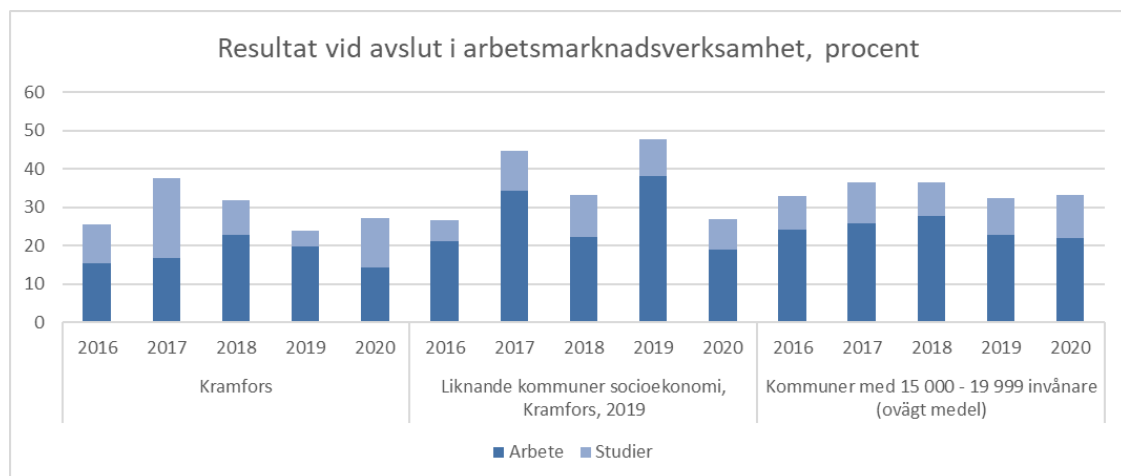
Resultat av insatsen följs upp på individnivå dels löpande utifrån upprättad planering, dels vid avslut av insats. Rapportering ska ske till nämnden årligen i juni och december. Uppföljningen avseende juni 2021 visar bl a att det varit 197 personer inskrivna i verksamheten. Insatsen har för 17 personer avslutats, varav åtta personer har gått till arbete, en person till studier medan övriga åtta har avslutats av andra orsaker (exempelvis återremittering, flyttat från kommunen eller påbörjat behandling). Det innebär att 53 procent gått vidare till arbete eller studier.

Vidare bedöms att huvuddelen av samtliga avslutade personerna gjort en stegförflyttning mot ökad anställningsbarhet. Bedömningen grundar sig dels på deltagarnas självskattning samt att personalen gjort en egen bedömning. Både självskattningen och personalens bedömning dokumenteras.

Uppföljning av deltagarnas nöjdhet sker vid avgångssamtal samt via en enkät, där nöjdheten hos deltagarna ligger på 95 procent. Det finns också planer på att följa upp deltagare en tid efter avslutad insats.

Uppföljningen används inom enheten för återkoppling och reflektion på utfört arbete, samt underlag för planering och utveckling av verksamheten.

Resultat vid avslut finns även inrapporterat i Kolada, där det framgår att ca 30 procent går vidare till arbete och studier på årsbasis. Detta kan jämföras med 53 procent som nämndes ovan avseende första halvåret 2021. Av figuren nedan framgår vidare att resultatet varierar relativt kraftigt mellan åren såväl i Kramfors som liknande kommuner. Det går dock att konstatera att Kramfors över tid har en lägre andel deltagare som vid avslut gått vidare till arbete och studier jämfört med såväl liknande kommuner som kommuner i liknande storlek. Data saknas avseende riket.

Källa: Kolada, U40406 Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som A. Börjat arbeta, andel (%) och U40409 Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som B. Börjat studera, andel (%).

3.1.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns en variation i de åtgärder som erbjuds, och inom ramen för detta sker en individuell planering och anpassning utifrån den enskildes behov.

Vi bedömer dock att behovsanalys av vilket stöd som ska tillhandahållas behöver utvecklas, både utifrån målgruppens behov men även utifrån studie- och arbetsmarknadens krav.

Vi bedömer att det sker en systematisk uppföljning av resultat på individnivå, och ser positivt på att den innefattar flera perspektiv. Vi uppfattar också att uppföljningen används aktivt inom enheten.

Vi konstaterar att någon närmare kostnadsanalys av de olika arbetsmarknadsåtgärderna inte genomförs. Vi bedömer att kostnadsanalysen behöver utvecklas, i syfte att dels jämföra åtgärder med varandra, dels följa upp totalkostnad per deltagare vid avslut för vidare analys och lärande. Exempelvis kan detta göras genom att ta fram kostnader per deltagarplats/månad på respektive åtgärd.

Syftet med utvecklad behovs- och kostnadsanalys är att över tid säkerställa att de stödåtgärder som tillhandahålls målgruppen är relevanta och kostnadseffektiva.

3.2 Samverkan

Samverkan sker med ett flertal andra kommunala verksamheter samt externa aktörer. Inom samma verksamhetsområde finns vuxenutbildning, där framför allt ett nära samarbete sker med studie- och yrkesvägledningen.

Även samarbetet med ekonomiskt bistånd upplevs enligt intervjuade fungera väl, såväl det klientnära arbetet och informationsutbytet.

Det uppges vara önskvärt med ett förbättrat samarbete med kommunens näringslivsenhet, som exempelvis skulle kunna hjälpa till med att finna praktikplatser även om arbetsmarknadsenheten uppges att det finns bra egna kontakter. En träff för informationsutbyte har genomförts under hösten.

Enligt intervjuade finns ett väl fungerande samarbete med Arbetsförmedlingen, som har ett kontor placerat i kommunen. En ny lokal överenskommelse är gällande sedan 1 oktober. Vidare sker bland annat sedan nyligen månadsvisa träffar för klientgenomgång, där Arbetsförmedlingen, vuxenutbildning, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsenheten deltar.

Det pågår också olika samverkansprojekt, Stegsam och Samkraft, där även Försäkringskassan deltar. Projekten finansieras via Samordningsförbundet.

3.2.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns en väl fungerande samverkan med andra verksamheter, såväl internt som med externa aktörer.

Vi anser dock att samarbetet med näringslivsenheten kan utvecklas, vilket är ett arbete som pågår.

Kramfors kommun
Granskning av arbetsmarknadsåtgärder

2021-11-15

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att arbetet med genomförandet av arbetsmarknadsåtgärder sker strukturerat och i god samverkan med andra aktörer såväl internt som externt.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi bildningsnämnden att:

— Utveckla arbetet med behovs- och kostnadsanalys, se avsnitt 3.1.1.

Datum som ovan

KPMG AB

Mikael Lindberg
Certifierad kommunal revisor

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.